

Nr 633.

Av herrar **Hjalmarson** och **Birke**, i *anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 144, med förslag till lag om moderskapshjälp m. m.*

De nuvarande formerna för samhällets ekonomiska stöd vid barns börd och havandeskap kännetecknas av en långt gående splittring. För närvarande finnes icke mindre än fyra sidoordnade former för dylikt stöd, nämligen moderskapshjälp, moderskapspenning, förlossningsvård och mödranhjälp. Dessutom tillkommer bland annat den förebyggande hälsovården i form av undersökningar vid mödravårdscentraler samt eftervård vid barnavårdscentraler. Även folktandvårdens verksamhet är i viss utsträckning inriktad på hjälp åt blivande mödrar. Denna uppdelning har lett till en onödigt tungroddhet i administrativt hänseende, och samhällets totala kostnader för de olika stödverksamhetsformerna har kommit att uppgå till belopp som icke alltid står i rimlig proportion till hjälpverksamhetens omfattning.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 144 med förslag till lag om moderskapshjälp m. m. föreslår departementschefen en förenkling och samordning av vissa av de nuvarande hjälpanordningarna. Grunden för denna samordning är genomförandet av den allmänna sjukförsäkringen den 1 januari 1955. Moderskapshjälpen och moderskapspenningen förordas ersatt med en gemensam i den allmänna sjukförsäkringen inarbetad moderskapsförsäkring, där hjälpen skall utgå i form av ersättning för förlossningsutgifter och moderskapspenning. Vidare föreslås en icke oväsentlig uppjustering av de utgående ersättningsbeloppen. Mödranhjälpen hibeålles i sin nuvarande utformning.

På skäl som anförts i de vid årets riksdag väckta likalydande motionerna I: 384 av herr Ewerlöf m. fl. och II: 490 av herr Hjalmarson m. fl. anser vi emellertid icke att förutsättningarna föreligger för ett genomförande av den allmänna sjukförsäkringen den 1 januari 1955. Detta ställningstagande utgör ej hinder för att i likhet med vad som föreslås i propositionen höja de nu utgående ekonomiska stöden, som genom penningvärdeförsämringen under tiden efter deras tillkomst väsentligt förlorat i värde. Med utgångspunkt från de nuvarande hjälpformerna vill vi därför förorda att moderskapshjälpen höjes från det nu vanligen utgående beloppet om 125 kronor till 270 kronor. För mödrar med hemmavarande barn under 10 år bör beloppet sättas till 290 kronor, innebärande ett tillägg å 20 kronor. Vad moderskapspenningen angår förordar vi en höjning från nuvarande 75 till 150 kronor med ett tillägg å 10 kronor för mödrar med hemmavarande barn under 10 år. Statens bidrag till såväl moderskapshjälp som moderskapspen-

ning bör utgå med 150 kronor eller, då hemmavarande barn under 10 år finnes, med 160 kronor.

Vad beträffar kostnader i samband med slutna förlossningsvård samt resor vill vi förorda samma stöd som departementschefen, ehuru endast till de mödrar som erhåller moderskapshjälp eller moderskapspenning.

Med utgångspunkt från dessa höjningar kan kostnaderna för moderskapshjälpen beräknas till 23,3 milj. kr., varav å staten skulle belöpa 12,9 milj. kr., samt för moderskapspenningen till 1,9 milj. kr. som helt utgår av statsmedel. Den slutna förlossningsvården kan beräknas draga en kostnad av 2,6 milj. kr., varav å staten 0,3 milj. kr. Beträffande resor synes icke anledning föreligga att räkna med andra belopp än departementschefen för sin del kommit fram till. De nuvarande kostnaderna för mödrahjälp — 10 milj. kronor — torde komma att nedbringas med cirka 2 milj. kronor.

Totalt skulle sålunda det av oss förordade förslaget draga en kostnad av 35,8 milj. kr., varav 13,2 milj. kr. för de försäkrade och 22,6 milj. för staten, vilket motsvarar en höjning i förhållande till vad nu gäller med respektive 8,1 och 2,6 milj. kronor. För de försäkrades del skulle detta innebära en avgiftshöjning å cirka 2 kr. 30 öre. Statens kostnader skulle härigenom bli cirka 2,4 milj. kronor lägre än enligt departementschefens förslag.

På grund av vad ovan anförts hemställs,

att riksdagen måtte besluta

1. avslå det i proposition nr 144 framlagda förslaget till lag om moderskapshjälp m. m.,
2. höja moderskapshjälpen från det nu vanligen utgående beloppet etthundratjugofem kronor till tvåhundra- och trettio kronor samt till mödrar med barn under tio år till tvåhundra- och trettio kronor,
3. höja moderskapspenningen från trettio kronor till ett- och trettio kronor med ett tillägg å tio kronor för mödrar med hemmavarande barn under tio år,
4. att statens bidrag till såväl moderskapshjälp som moderskapspenning skall utgå med ett- och trettio kronor eller, då hemmavarande barn under tio år finnes, med ett- och trettio kronor,
5. att kostnader i samband med slutna förlossningsvård samt resor skall utgå efter i propositionen angivna riktlinjer ehuru endast till mödrar som erhåller moderskapshjälp eller moderskapspenning,
6. att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till härför erforderlig lagtext.

Stockholm den 27 mars 1954.

Jarl Hjalmarsen.

E. Birke.